

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЗВІТНІСТЬ ЯК МОВА БІЗНЕСУ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Черевань А.А., здоб. ОС «бакалавр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **О.Г. Задніпровський**
Державний торговельно-економічний університет

У сучасному світі, що характеризується зростанням обізнаності про економічні, соціальні та екологічні проблеми, бізнес став об'єктом пильної уваги, адже відіграє ключову роль у формуванні майбутнього планети. Для вирішення глобальних викликів компанії активно впроваджують у діяльність практики корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), яка ґрунтується на цілях сталого розвитку.

Згідно статистичних даних, 77% споживачів мотивовані купувати в компаніях, які віддані КСВ; 90% споживачів висловлюють більшу схильність довіряти соціально відповідальному бізнесу; понад 1000 глобальних компаній беруть участь в ініціативі ООН з КСВ, а 40% компаній зі списку Fortune 500 вже оприлюднюють свої зусилля з КСВ [1]. Подібні ініціативи вкрай важливі не лише для підприємства, яке може покращити свою репутацію, залучити лояльних споживачів та інвесторів, знизити існуючі ризики, збільшити прибуток та вийти на нові ринки, а і для суспільства з метою покращення його життя, для планети, адже вони сприятимуть захисту довкілля тощо.

Питання сутності концепції корпоративної соціальної відповідальності, процесу її формування, відображення у фінансовій та нефінансовій звітності, застосування й розвитку в бізнес-середовищі досліджувалось багатьма науковцями, серед яких можна виділити Боуена Х., Грицину Л. А., Зибареву О. В., Колота А. М., Король С. Я., Петрашко Л. П., Супрун Н. А., Фрідмена М. та інших, однак постійні зміни зовнішніх чинників, які впливають на КСВ і звітність щодо неї, зумовлюють потребу у подальших дослідженнях.

Згідно Міжнародного стандарту ISO 26000 “Керівництво із соціальної відповідальності”, корпоративну соціальну відповідальність доцільно розглядати як відповідальність організації за вплив її рішень та діяльності на суспільство і навколишнє середовище через прозору та етичну поведінку, яка сприяє сталому розвитку, що включає здоров'я та добробут суспільства; враховує очікування зацікавлених сторін; відповідає чинному законодавству та міжнародним нормам поведінки [2].

У світі велика кількість компаній звітує щодо втілених ними практик, програм та їх результатів, використовуючи розроблені

різними провідними міжнародними організаціями стандарти звітності. В Україні цей процес лише набирає обертів, адже подібні звіти складають у більшості тільки великі відомі компанії, як українські, так і ті, що мають представництва у різних країнах світу. Важливим чинником запровадження міжнародних стандартів корпоративної соціальної звітності в Україні є інтеграція з Європейським Союзом, адже в рамках Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС, що набула чинності у 2017 році, зазначається, що сторони сприятимуть корпоративній соціальній відповідальності та підзвітності, а також заохочуватимуть відповідальну ділову практику, що пропагується такими міжнародними організаціями як ООН, МОП, ОЕСР [3].

У 2020 р. українським урядом також була схвалена Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року, метою якої є створення нормативно-правової бази та здійснення заходів для впровадження міжнародних стандартів ведення соціально відповідального бізнесу в діяльність суб'єктів господарської діяльності для забезпечення сталого розвитку України та підвищення суспільного добробуту [4], але повномасштабна війна внесла свої корективи у цей процес – небагато компаній впроваджують КСВ у свою діяльність та звітуються, а достатнє законодавче підґрунтя наразі відсутнє. Але попри це в контексті глобалізаційних процесів, євроінтеграції України, з урахуванням стану економіки, екологічних і соціальних проблем у нашій країні стратегічно важливо забезпечити прозорість діяльності суб'єктів господарювання та інформувати суспільство про їхній внесок у сталий розвиток, використовуючи для цього можливості корпоративної звітності як основного засобу комунікації [5], тож важливо, щоб держава стимулювала та залучала компанії до впровадження КСВ, а також на законодавчому рівні зобов'язала усі підприємства звітуватись щодо здійснених ініціатив.

Кожен стандарт корпоративної соціальної відповідальності має свої особливості, переваги та недоліки, які компанія має враховувати, і в результаті обрати той, що відповідає також і особливостям практик її КСВ. Найпоширенішими міжнародними стандартами, за якими звітують компанії в Україні та світі є:

1) Стандарт ISO 26000 – визначаються основні принципи соціальної відповідальності: підзвітність; прозорість; етична поведінка; взаємодія з зацікавленими сторонами; правові норми; міжнародні норми; права людини.

2) Глобальна ініціатива зі звітності (Global Reporting Initiative) - містить переважно кількісні показники результативності компанії за

трьома напрямками – економіка, екологія, соціальна політика; за формою наближений до фінансового звіту і складається практично за тими самими принципами.

3) Стандарт AA1000 - звіт за оцінкою успіху організації в економічній, екологічній та соціальному середовищі, заснований на діалозі із стейкхолдерами, може проходити аудит.

4) Стандарт SA8000:2001 «Соціальна відповідальність» - оцінює діяльність компаній по 8 ключових напрямках: дитяча праця; здоров'я та безпека; дискримінація; тривалість робочого часу; оплата праці; примусова праця; свобода формування об'єднань і свобода переговорів між роботодавцем і профспілками; дисциплінарні стягнення [6].

У сучасному світі бізнес усе частіше використовує практику корпоративної соціальної відповідальності, щоб подолати глобальні виклики та зробити внесок у сталий розвиток. У теперішніх умовах звітуння за міжнародними стандартами стає все більш важливим для компаній, які хочуть працювати відповідально, стабільно, та отримати від цього переваги. Наявність різних стандартів звітності (GRI, ISO 26000, AA1000, SA8000:2001 та інші) дає підприємствам можливість зважити усі плюси та мінуси, і обрати більш відповідний варіант.

Інформаційні джерела

1. Overvest M. Corporate Social Responsibility Statistics 2024 — 65 Key Figures. Procurement Tactics. 2024. URL: <https://procurementtactics.com/corporate-social-responsibility-statistics/>

2. ISO 26000:2010. Guidance on social responsibility. URL: https://iso26000.info/wp-content/uploads/2017/06/ISO-26000_2010_E_OBPpages.pdf

3. Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part, OJ L 161, 29.5.2014, p. 3–2137. EUR-Lex. URL: <https://eur-lex.europa.eu>

4. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

5. Король С. Я., Курбет М. А., Семенова М. А. Упровадження звітності про сталий розвиток в Україні: стан і перспективи в умовах євроінтеграції. Бізнес Інформ. 2022. № 1. С. 294-301. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_202

6. Деліні М. М. Соціальна звітність в оцінці соціально-економічної відповідальності підприємництва. Інтелект XXI. 2017. № 6. С. 41-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2017_6_10.